

SKLEP SVETA (SZVP) 2016/2383**z dne 21. decembra 2016****o podpori Unije za dejavnosti Mednarodne agencije za atomsko energijo na področju jedrske varnosti in v okviru izvajanja Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji ter zlasti člena 28 in člena 31(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Evropski svet je 12. decembra 2003 sprejel Strategijo Evropske unije proti širjenju orožja za množično uničevanje (v nadaljnjem besedilu: Strategija), ki v poglavju III našteva ukrepe, ki bi jih morali zoper tovrstno širjenje sprejeti v Uniji, pa tudi v tretjih državah.
- (2) Unija Strategijo dejavno izvaja in uveljavlja ukrepe iz poglavja III, in sicer zlasti s sproščanjem finančnih sredstev, namenjenih podpori za posebne projekte, ki jih izvajajo večstranske institucije, kot je Mednarodna agencija za atomsko energijo (IAEA).
- (3) Svet je 17. novembra 2003 sprejel Skupno stališče 2003/805/SZVP ⁽¹⁾ o vsesplošni uporabi in krepitvi multilateralnih sporazumov na področju neširjenja orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev. Navedeno skupno stališče med drugim poziva k pospeševanju sklenitve celovitih sporazumov o nadzornih ukrepih in dodatnih protokolov z IAEA ter obvezuje Unijo, da deluje tako, da bodo celoviti sporazumi o nadzornih ukrepih in dodatni protokoli postali merilo v sistemu preverjanja IAEA.
- (4) Svet je 17. maja 2004 sprejel Skupni ukrep 2004/495/SZVP ⁽²⁾ o podpori dejavnostim IAEA po Načrtu za jedrsko varnost in v okviru izvajanja Strategije.
- (5) Svet je 18. julija 2005 sprejel Skupni ukrep 2005/574/SZVP ⁽³⁾ o podpori dejavnostim IAEA na področju jedrske varnosti in preverjanja ter v okviru izvajanja Strategije.
- (6) Svet je 12. junija 2006 sprejel Skupni ukrep 2006/418/SZVP ⁽⁴⁾ o podpori dejavnostim IAEA na področju jedrske varnosti in preverjanja ter v okviru izvajanja Strategije.
- (7) Svet je 14. aprila 2008 sprejel Skupni ukrep 2008/314/SZVP ⁽⁵⁾ o podpori dejavnostim IAEA na področju jedrske varnosti in preverjanja ter v okviru izvajanja Strategije.

⁽¹⁾ Skupno stališče Sveta 2003/805/SZVP z dne 17. novembra 2003 o vsesplošni uporabi in krepitvi multilateralnih sporazumov na področju neširjenja orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev (UL L 302, 20.11.2003, str. 34).

⁽²⁾ Skupni ukrep sveta 2004/495/SZVP z dne 17. maja 2004 o podpori dejavnostim IAEA po Načrtu za jedrsko varnost in v okviru izvajanja Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje (UL L 182, 19.5.2004, str. 46).

⁽³⁾ Skupni ukrep Sveta 2005/574/SZVP z dne 18. julija 2005 o podpori dejavnostim IAEA na področju jedrske varnosti in preverjanja ter v okviru izvajanja Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje (UL L 193, 23.7.2005, str. 44).

⁽⁴⁾ Skupni ukrep Sveta 2006/418/SZVP z dne 12. junija 2006 o podpori dejavnostim IAEA na področju jedrske varnosti in preverjanja ter v okviru izvajanja Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje (UL L 165, 17.6.2006, str. 20).

⁽⁵⁾ Skupni ukrep Sveta 2008/314/SZVP z dne 14. aprila 2008 o podpori dejavnostim IAEA na področju jedrske varnosti in preverjanja ter v okviru izvajanja Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje (UL L 107, 17.4.2008, str. 62).

- (8) Svet je 27. septembra 2010 sprejel Sklep 2010/585/SZVP ⁽¹⁾ o podpori dejavnostim IAEA na področju jedrske varnosti in preverjanja ter v okviru izvajanja Strategije.
- (9) Svet je 21. oktobra 2013 sprejel Sklep 2013/517/SZVP ⁽²⁾ o podpori Unije dejavnostim IAEA na področju jedrske varnosti in preverjanja ter v okviru izvajanja Strategije.
- (10) Sprememba Konvencije o fizičnem varovanju jedrskega materiala (v nadaljnjem besedilu: sprememba konvencije) je začela veljati 8. maja 2016. Unija in njene države članice so spremembo spodbujale z diplomatskimi prizadevanji in financiranjem dejavnosti IAEA v zvezi s tem. Po začetku veljavnosti bodo potrebna stalna prizadevanja, da se zagotovi nacionalno izvajanje in vsesplošna uporaba te spremembe konvencije.
- (11) IAEA si prizadeva doseči enake cilje kot so tisti, ki so navedeni v uvodnih izjavah 3 do 10, z izvajanjem svojega Načrta za jedrsko varnost, ki se v celoti financira iz prostovoljnih prispevkov v Sklad IAEA za jedrsko varnost.
- (12) Unija je zavezana krepitvi jedrske varnosti po vsem svetu in je pripravljena na tem področju še naprej pomagati tretjim državam. Pozdravlja nedavne ukrepe za okrepitev programa IAEA za jedrsko varnost in mednarodno konferenco o jedrski varnosti z naslovom „Zaveze in ukrepi“, ki jo je IAEA gostila od 5. do 9. decembra 2016. Unija si prizadeva za ohranjanje trajnosti in učinkovitosti izvajanja skupnih ukrepov 2004/495/SZVP, 2005/574/SZVP, 2006/418/SZVP, 2008/314/SZVP in Sklepa 2010/585/SZVP v podporo načrtom IAEA za jedrsko varnost (v nadaljnjem besedilu: prejšnji skupni ukrepi in sklepi) ter je zavezana zagotavljanju dodatne podpore za sprejetje Načrta IAEA za jedrsko varnost za obdobje 2018–2021. Za preprečevanje podvajanja ter optimizacijo stroškovne učinkovitosti in nadaljnega zmanjševanja tveganj bo potekalo tesno usklajevanje s pobudo EU za centre odličnosti na področju kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih snovi ter drugimi pobudami in programi.
- (13) Tehnično izvajanje tega sklepa bi bilo treba zaupati IAEA, ki bi lahko na podlagi svojega dolgoletnega in široko priznanega strokovnega znanja na področju jedrske varnosti znatno okrepila ustrezne zmogljivosti v ciljnih državah. Projekti, ki jih podpira Unija, se lahko financirajo le s prostovoljnimi prispevki v Sklad IAEA za jedrsko varnost. Takšni prispevki, ki jih bo zagotovila Unija, bodo bistvenega pomena pri omogočanju IAEA, da odigra ključno vlogo na področju jedrske varnosti s podpiranjem držav pri prizadevanjih za izpolnjevanje njihovih obveznosti na področju jedrske varnosti.
- (14) Ponovno je treba poudariti, da je za jedrsko varnost v posamezni državi odgovorna izključno ta država –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Zaradi takojšnjega in praktičnega izvajanja nekaterih elementov Strategije Unija podpira dejavnosti IAEA na področju jedrske varnosti, in sicer v podporo naslednjim ciljem:
- (a) doseganje napredka glede vsesplošne uporabe mednarodnih instrumentov na področju neširjenja orožja in jedrske varnosti;
 - (b) pomoč državam pri vzpostavljanju nacionalne tehnične in znanstvene podpore ter podpore pri razvoju človeških virov, ki jo potrebujejo za učinkovito in trajnostno jedrsko varnost;
 - (c) krepitev zmogljivosti za preprečevanje, odkrivanje, odzivanje ter zaščito ljudi, premoženja, okolja in družbe pred kriminalnimi ali namernimi nepooblaščenimi dejanji, ki vključujejo jedrski material ali druge vrste radioaktivnega materiala, ki ni pod upravnim nadzorom;
 - (d) izboljšanje odkrivanja nedovoljenega prometa z jedrskimi in drugimi radioaktivnimi materiali ter odzivanje nanj;
 - (e) prispevek k računalniški varnosti na jedrskem področju;

⁽¹⁾ Sklep Sveta 2010/585/SZVP z dne 27. septembra 2010 o podpori dejavnostim IAEA na področju jedrske varnosti in preverjanja ter v okviru izvajanja Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje (UL L 259, 1.10.2010, str. 10).

⁽²⁾ Sklep Sveta 2013/517/SZVP z dne 21. oktobra 2013 o podpori Unije za dejavnosti Mednarodne agencije za atomsko energijo na področju jedrske varnosti in preverjanja ter v okviru izvajanja Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje (UL L 281, 23.10.2013, str. 6).

- (f) krepitev varnosti radioaktivnih virov in njihov prenos v varno in varovano hrambo v državah, ki potrebujejo podporo, vključno z vrnitvijo v državo izvora ali dobavitelja;
 - (g) krepitev fizičnega varovanja jedrskih in drugih radioaktivnih materialov.
2. Projekti bodo usmerjeni v:
- (a) zagotavljanje trajnosti in učinkovitosti podpore, ki se zagotavlja v okviru prejšnjih skupnih ukrepov in sklepov;
 - (b) krepitev nacionalne infrastrukture držav v podporo jedrski varnosti;
 - (c) krepitev nacionalnega zakonodajnega in regulativnega okvira;
 - (d) krepitev sistemov in ukrepov jedrske varnosti za jedrske in druge radioaktivne materiale;
 - (e) krepitev institucionalne infrastrukture in zmogljivosti držav za ravnanje z jedrskimi in radioaktivnimi materiali, ki niso pod upravnim nadzorom;
 - (f) krepitev odzivanja in odpornosti držav na kibernetiski kriminal ter blažitev njegovih vplivov na jedrsko varnost;
 - (g) povečanje zmogljivosti za izobraževanje in usposabljanje na področju jedrske varnosti;
 - (h) zagotavljanje usmerjene in trajne podpore za izvajanje in vsesplošno uporabo Spremembe Konvencije o fizičnem varovanju jedrskega materiala.
3. Priprava tega sklepa temelji na informacijah, ki so že na voljo IAEA, in rezultatih nalog, opravljenih v okviru prejšnjih skupnih ukrepov in sklepov.
4. Projekti so podrobneje opisani v Prilogi. Seznam ciljnih držav temelji na opredelitvi potreb glede na analizo pomanjkljivosti, kot izhajajo iz obstoječih nacionalnih integriranih načrtov v podporo jedrski varnosti ali na sprejetem predlogu sekretariata IAEA. Seznam držav upravičenk in podregij bi morale sestaviti države članice Unije v sodelovanju z IAEA.

Člen 2

1. Za izvajanje tega sklepa je odgovoren visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (VP).
2. Projekte iz člena 1(2) izvaja IAEA kot izvajalec. To nalogo opravlja pod odgovornostjo VP. V ta namen VP sklene potrebne dogovore z IAEA.

Člen 3

1. Referenčni finančni znesek za izvajanje projektov iz člena 1(2) znaša 9 361 204,23 EUR.
2. Izdatki, ki se financirajo iz zneska iz odstavka 1, se upravljajo v skladu s postopki in pravili, ki se uporabljajo za proračun Unije.
3. Komisija nadzira pravilno upravljanje izdatkov iz odstavka 1. V ta namen z IAEA sklene sporazum o financiranju. V sporazumu o financiranju je določeno, da mora IAEA zagotoviti prepoznavnost prispevka Unije, primerno njegovi višini.

4. Komisija si prizadeva skleniti sporazum o financiranju iz odstavka 3 v čim krajšem času po začetku veljavnosti tega sklepa. Komisija obvesti Svet o kakršnih koli težavah v tem postopku in o datumu sklenitve sporazuma o financiranju.

Člen 4

1. VP poroča Svetu o izvajanju tega sklepa na podlagi rednih poročil, ki jih pripravi IAEA. Ta poročila so podlaga za ocenjevanje, ki ga opravi Svet.
2. Komisija zagotovi informacije o finančnih vidikih izvajanja projektov iz člena 1(2).

Člen 5

1. Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.
2. Veljati preneha 36 mesecev po datumu sklenitve sporazuma o financiranju med Komisijo in IAEA ali 12 mesecev po datumu sprejetja, če do tega datuma ni sklenjen sporazum o financiranju.

V Bruslju, 21. decembra 2016

Za Svet
Predsednik
M. LAJČÁK

PRILOGA

Podpora Unije za dejavnosti IAEA na področju jedrske varnosti v okviru izvajanja Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje

Upravičenost in izbor držav prejemnic

Države, ki so upravičene do podpore na podlagi tega sklepa, vključujejo vse države članice IAEA, ki potrebujejo pomoč na področju jedrske varnosti, pod pogojem, da Unija na podlagi predloga IAEA sprejme sklep. Spremembe predlogov lahko IAEA v pisni obliki predloži Evropski uniji, pri čemer navede razloge za predlagane spremembe. Spremembe bodo vključene v besedilo po tem, ko Unija o tem doseže dogovor. Izbor držav prejemnic (v nadaljnjem besedilu: države upravičenke), kot je navedeno v tem sklepu, bi moral temeljiti na ocenah in podatkih, ki so že na voljo IAEA, pridobljenih tudi v skladu s prejšnjimi sklepi Sveta, in ob posvetovanju z ustreznimi organi Sveta, da bi se zagotovil čim večji učinek ukrepa. Da bi se izognili podvajanju ter dosegli kar največjo stroškovno učinkovitost in dodatno zmanjšali tveganja, bo potekalo usklajevanje med pobudo za centre odličnosti, projekti, ki jih financira Evropska komisija, ter drugimi pobudami in programi, in sicer na sejah vodstva pobude za centre odličnosti EU na področju kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih snovi, na letnih srečanjih med Skupnim raziskovalnim središčem (JRC) in sekretariatom IAEA ter ob robu letnih plenarnih zasedanj centrov v podporo jedrski varnosti. Uporaba sredstev za specifične dejavnosti bo skladna s prednostnimi nalogami Unije, zanj pa se bo uporabljalo redno predhodno posvetovanje. Nekatere dejavnosti, kot so regionalni programi usposabljanja in mednarodni programi usposabljanja, bodo gostile države, ki niso države upravičenke. S tem država gostiteljica prispeva k dejavnostim IAEA.

Vsak projekt vključuje seznam morebitnih držav upravičenk, o katerih se dogovorita Unija in IAEA. Projekti se bodo izvajali v izbranih državah teh regij, vključujejo pa lahko dejavnosti z naslednjih področij:

1. trajnost in učinkovitost podpore, ki se zagotavlja v okviru prejšnjih skupnih ukrepov in sklepov;
2. krepitev nacionalne infrastrukture držav v podporo jedrski varnosti;
3. krepitev nacionalnega zakonodajnega in regulativnega okvira;
4. krepitev sistemov in ukrepov jedrske varnosti za jedrske in druge radioaktivne materiale;
5. krepitev institucionalne infrastrukture in zmogljivosti držav za ravnanje z jedrskimi in radioaktivnimi materiali, ki niso pod upravnim nadzorom;
6. krepitev odzivanja in odpornosti držav na kibernetški kriminal ter blažitev njegovih vplivov na nacionalno in jedrsko varnost;
7. obravnavanje vprašanja varnosti radioaktivnih virov na podlagi vračanja virov v državo izvora;
8. preventivni in zaščitni ukrepi pred notranjimi grožnjami ter evidentiranje in nadzor jedrskega materiala.

I. PROJEKTI

Projekt 1:

Podpora pri izvajanju Spremembe Konvencije o fizičnem varovanju jedrskega materiala

Sprememba konvencije je začela veljati 8. maja 2016. V skladu z njo so države pravno zavezane, da uvedejo, izvajajo in vzdržujejo ustrezen sistem fizičnega varovanja, zasnovan na 12 temeljnih načelih, ki se uporabljajo za jedrski material in jedrske objekte, za katere so pristojne v okviru miroljubne nacionalne uporabe, skladiščenja in prevoza. Projekt bo usmerjen na izvajanje, krepitev zmogljivosti in vesplošno uporabo spremembe konvencije. Sprememba pogodbenice pravno zavezuje tudi glede varovanja jedrskih objektov in materialov v okviru miroljubne nacionalne uporabe, skladiščenja in prevoza ter določa razširjeno sodelovanje med državami v zvezi s hitrimi ukrepi za odkrivanje in povrnitev ukradenega ali manjkajoča jedrskega materiala, zmanjševanje kakršnih koli radioloških posledic sabotaž ter preprečevanje kaznivih dejanj in boj proti kaznivim dejanjem na tem področju.

Nameni projekta:

- podpora pri izvajanju spremembe konvencije,
- krepitev nacionalnega zakonodajnega in regulativnega okvira ter zmogljivosti držav za razvoj regionalnih izmenjav najboljših praks, kot se uporabljajo za vse organe, ki delujejo na področju varnosti jedrskih materialov, ki so ali niso pod upravnim nadzorom,
- zagotovitev, da imajo države stroškovno učinkovita sredstva, ki jim pomagajo pri izpolnjevanju nacionalnih, regionalnih in mednarodnih obveznosti ter uzakonitvi zavezujočih in mednarodnih pravnih instrumentov,
- krepitev nadaljnjega mednarodnega sodelovanja, da bi sprejeli učinkovite ukrepe za fizično varovanje jedrskega materiala in jedrskih objektov v skladu z zakonodajo vsake države in s spremembo konvencije.

Opis projekta:

- dejavnosti, opredeljene v integriranih načrtih v podporo jedrski varnosti v desetih državah, ki se nanašajo na uvedbo obveznosti v okviru spremembe konvencije, bodo izvedene s konkretnimi ukrepi. Opredeljeni bodo ključni ukrepi za reševanje relevantnih vprašanj, kar naj bi privedlo do trajnostnih rešitev, na podlagi katerih bi države poostrile režim jedrske varnosti. Dogovorjeni roki in obveznosti bodo zagotovili celovito izvajanje teh načrtov,
- pregled gradiva: nove vaje za usposabljanje, ki jih je treba pripraviti za boljše razumevanje občinstva.

Pričakovani rezultati projekta:

- okrepljena zmogljivost držav, da izpolnijo svoje obveznosti v skladu s spremembo konvencije,
- začetek nadaljnjega razvoja in krepitev regulativnega okvira za fizično varovanje,
- priprava smernic za države, da razvijejo nacionalne zmogljivosti za predpisovanje, pregled, ocenjevanje in preverjanje jedrskih objektov za zagotavljanje jedrske varnosti v obdobju obratovanja jedrskega objekta.

Projekt 2:

Trajnostni projekti

Predlagani trajnostni projekt nadgrajuje intenzivna prizadevanja za uvedbo sistema za odkrivanje, ki je financiran na podlagi Sklepa 2013/517/SZVP. Ta projekt je rezultat štirih misij za izvedbo ocene učinka prejšnjih skupnih ukrepov in sklepov, izvedenih na Kubi, v Indoneziji, Jordaniji, Libanonu, Maleziji in Vietnamu. Teh šest držav je v svojih nacionalnih integriranih načrtih v podporo jedrski varnosti agencijo IAEA zaprosilo za podporo pri tem projektu.

Cilj projekta je zagotoviti orodja za podporo sistemu za odkrivanje v podporo jedrski varnosti, tj. celovit sklop sistemov in ukrepov jedrske varnosti, temelječ na ustreznem pravnem in regulativnem okviru, potrebnem za izvajanje nacionalne strategije za odkrivanje jedrskih in drugih radioaktivnih materialov, ki niso pod upravnim nadzorom. Predlagan projekt je skladen s podporo pri zagotavljanju opreme za odkrivanje, kot so portalni monitorji sevanja (RPM) in ročna oprema; to podporo je Unija že podaljšala.

2.1 Orodja za usposabljanje za vzdrževanje

Nameni projekta:

- pomoč državam pri zagotavljanju razpoložljivosti nacionalne tehnične in znanstvene podpore ter pri razvoju človeških virov, ki jih potrebujejo za učinkovito in trajnostno jedrsko varnost,
- zagotovitev optimalne uporabe in pravilnega vzdrževanja opreme, ki jo donira Unija, v celotnem obdobju njene uporabe.

Opis projekta:

- pravilno vzdrževanje je ključni dejavnik za odkrivanje kraj, sabotaz, nepooblaščenega dostopa, nezakonitega prenosa ali drugih zlonamernih dejanj, ki vključujejo jedrski material, druge radioaktivne snovi ali z njimi povezane objekte, ter za odzivanje na taka dejanja. Vpeljana bodo orodja za usposabljanje za vzdrževanje opreme za odkrivanje (portalni monitorji sevanja in ročni detektorji). Izdelani bodo modeli orodij s posebnim poudarkom na usposabljanju za njihovo pravilno uporabo in tudi vzdrževanje,
- usposabljanje za vzdrževanje opreme za odkrivanje.

Pričakovani rezultati projekta:

- ohranjanje podpore s strani IAEA za izvajanje sistema za odkrivanje,
- zagotavljanje in uporaba učnega gradiva in za usposabljanje vseh novih uslužbencev; prototip učnega gradiva bo državam članicam Unije zagotovila Delovna skupina za neširjenje orožja (CONOP),
- zagotavljanje, da lahko organi v državah upravičenkah čim dlje uporabljajo opremo za odkrivanje.

2.2 Programska orodja, ki jih uporabljajo regulativni organi

Za učinkovito delovanje RPM je informiranje bistvenega pomena. Oblikovanje skupnih oblik zapisov podatkov in protokolov testiranja omogoča učinkovito komunikacijo med različnimi operaterji. Vključevanje podatkov iz orodij za odkrivanje, kot so RPM, ki jih v informacijska omrežja posredujejo različni pošiljatelji, je pomemben dejavnik pri razvoju učinkovitega sistema za odkrivanje na splošno. Ta projekt bi bil lahko državam v pomoč, da z vključitvijo sistema odkrivanja v svoja nacionalna omrežja za izmenjavo podatkov bistveno izboljšajo svojo operativno učinkovitost. Izmenjava podatkov med lokacijo in operaterji lahko zmanjša podvajanje pregledov in hitro informira o neškodljivih in lažnih opozorilih, povezanih s številnimi pasivnimi sistemi odkrivanja.

V okviru tega projekta bi se izvajal integrirani sistem prek programskih orodij za izboljšanje postopka analiziranja in oblikovanje priporočil za ustrezno opremo. Povratne informacije regulativnega organa upravljavcem lokalnih postaj RPM bodo povečale učinkovitost sistema in bodo podpora pri delu uradnikov na kraju samem.

Nameni projekta:

- pomoč državam pri zagotavljanju razpoložljivosti njihove tehnične in znanstvene podpore ter razvoju človeških virov, potrebnem za učinkovito in trajnostno jedrsko varnost,
- uskladitev podatkov o opozorilih, primerljivih med različnimi dobavitelji opreme.

Opis projekta:

- pomoč regulativnim organom pri vključevanju podatkov in usklajevanju programske opreme za opozorila, da lahko primerjajo podatke različnih ponudnikov in zagotovijo, da regulativno odločanje temelji na pravih informacijah,
- vpeljeno bo testno orodje, ki ga bodo preizkusili deležniki v vsaki državi. Opravili bodo pravo testno vajo ob podpori IAEA v obliki strokovnih misij. Oblikovano bo poročilo o testu orodja za usposabljanje, ki bo vključeno v končno poročilo. Povratne informacije regulativnega organa upravljavcem lokalnih postaj RPM bodo povečale učinkovitost sistema in izboljšale delo uradnikov na kraju samem.

Pričakovani rezultati projekta:

- vključitev modula usposabljanja za sistem, ki je bil razvit, kot tudi interaktivnega strokovnega sistema za lažna obvestila. Vpeljan bo prototip orodja, ki ga bodo preizkusili deležniki vsake države. Modul usposabljanja za sistem, ki je bil razvit, bo vključen v sistem, kot tudi interaktivni strokovni sistem za lažna obvestila. Oblikovano bo specifično poročilo o testu orodja za usposabljanje, ki bo poslano Komisiji. Delovna skupina za neširjenje orožja bo državam članicam Unije zagotovila prototip gradiva,

- izvedba simulacije v eni državi ter na podlagi poročila o njenih rezultatih izvedba analize in po potrebi oblikovanje zahteve po spremembah,
- uskladitev na ravni regulatorja in posledično med regulatorji pri njihovem regionalnem in mednarodnem sodelovanju, odkrivanje jedrskih in drugih radioaktivnih materialov in odzivanje nanje,
- vpeljava enega delujočega prototipa na državo,
- vključitev Protokola v prihodnjo nabavo RPM, da se vključijo specifične zahteve za programsko opremo.

Projekt 3:

Okrepitev jedrske varnosti z usmeritvijo na regije v sosedstvu EU in Latinski Ameriki

Cilj tega projekta je okrepiti nacionalne zmogljivosti za razvoj in oblikovanje zakonodajnega in regulativnega okvira ter nadgraditi zmogljivosti v državah članicah IAEA za vzpostavitev celovitega nacionalnega režima jedrske varnosti. Evropska unija je začela izvajati regionalni projekt v podsaharski Afriki za obravnavo vprašanj v zvezi z varnostjo, varovanjem in nadzornimi ukrepi pri proizvodnji urana ter v zvezi s prevozom in varnim ravnanjem z radioaktivnimi viri. Pri tem projektu se izvajajo podobne dejavnosti, povezane z jedrsko varnostjo, kot so predlagane v tem projektu. IAEA bo torej lahko povratne informacije in rezultate tega projekta Unije – v celoti ali deloma – koristno uporabila pri izvajanju dejavnosti v zadevnih regijah. Program je skladen z usmeritvijo, določeno v OP 13 iz GC/RES/10, v kateri je bil sekretariat pozvan, naj poenostavi proces usklajevanja pri povezavi med varnostjo in varovanjem. Sodelovala bosta dva oddelka IAEA: NRSW (varnost) in NSNS (varovanje) glede pristopa k zmogljivostim na podregionalni ravni.

3.1 Okrepitev jedrske varnosti

Namen projekta:

- okrepitev zmogljivosti držav za preprečevanje, odkrivanje, odzivanje ter zaščito ljudi, premoženja, okolja in družbe pred kaznivimi ali namernimi nepooblaščenimi dejanji, ki vključujejo jedrske ali druge radioaktivne materiale, ki niso pod upravnim nadzorom, tudi prek regionalnih prizadevanj za krepitev zmogljivosti, kadar je to mogoče.

Opis projekta:

- dejavnosti, opredeljene v integriranih načrtih v podporo jedrski varnosti v desetih državah, ki se nanašajo na uvedbo nacionalnih režimov jedrske varnosti, bodo izpeljane s konkretnimi ukrepi. Opredeljeni bodo ključni ukrepi za reševanje pomembnih vprašanj, ki bodo zadevni državi prinesli trajnostne rešitve na področju jedrske varnosti. Z dogovorjenimi roki in zavezami bo zagotovljeno dosledno izvajanje načrtov, in sicer po opravljenem navzkrižnem preverjanju z obstoječimi projekti centrov odličnosti EU na področju kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih snovi.

Pričakovan rezultat projekta:

- povečane nacionalne zmogljivosti v državah upravičenkah.

3.2 Okrepitev nacionalnih pravnih in regulativnih okvirov na področju jedrske varnosti

Namen projekta:

- okrepitev nacionalnega zakonodajnega in regulativnega okvira ter zmogljivosti držav za razvoj regionalnih izmenjav najboljših praks, kot se uporabljajo za vse organe, ki delujejo na področju varnosti jedrskih in drugih radioaktivnih materialov, ki so ali niso pod upravnim nadzorom,
- državam zagotoviti stroškovno učinkovita sredstva, ki jim bodo v pomoč pri izpolnjevanju nacionalnih, regionalnih in mednarodnih obveznosti, uzakonitvi zavezujočih in mednarodnih pravnih instrumentov ter izpolnjevanju zavez k nezavezujočim pravnim instrumentom.

Opis projekta:

- napotitev strokovnih misij, ki bodo opredelile vrzeli v obstoječih zakonih in predpisih, pomoč državam pri prilagajanju, po potrebi s čim boljšo uporabo obstoječe evropske zakonodaje na zadevnih področjih,
- izkoriščanje sinergij z drugimi mednarodnimi organizacijami, kot je Svetovna carinska organizacija, kadar je to ustrezno,
- nadaljevanje razprav v sodelujočih državah o njihovih strategijah in zagotavljanje podpore pri izgradnji njihove nacionalne infrastrukture,
- ozaveščanje nosilcev političnih odločitev o pomembnosti ustrezne zakonodaje in ureditve na področju jedrske varnosti,
- vključevanje v integrirane načrte v podporo jedrski varnosti, ki obstajajo v vpletenih državah.

Pričakovani rezultati projekta:

- pomoč državam pri pripravi zakonov in predpisov,
- po potrebi posodobitev zakonov in predpisov,
- poročilo o ugotovitvah glede trenutnega stanja ter priporočila za pravni in regulativni okvir zadevne države,
- zavezanost države izvajanju priporočil in izvedbi nadaljnjega ukrepanja po dveh letih,
- priprava in ocena rezultatov,
- vključitev dosežkov v končno poročilo.

3.3 Varnost radioaktivnih virov

Nameni projekta:

- okrepitev regulativne infrastrukture države za varovanje radioaktivnih virov, kar zadeva povezane objekte in povezane dejavnosti, vključno s prevozom,
- vzpostavitev nacionalnih registrov radioaktivnih virov v izbranih državah, kadar je to mogoče,
- sodelovanje z državami pri oblikovanju in izvajanju nacionalnih strategij za ravnanje z viri, ki se ne uporabljajo več, vključno z vrnitvijo v državo izvora ali dobavitelja; nacionalno varovano skladiščenje pred dokončno odstranitvijo ali izvoz za recikliranje/ponovno uporabo oziroma varovano skladiščenje, kot je določeno v projektu 7.

Opis projekta:

Zagotoviti varovanje virov z:

- vzpostavitev nacionalnih evidenc radioaktivnih virov ter ocenjevanjem sistemov v objektih za fizično varovanje,
- napotitvijo petih strokovnih misij, ki bodo izdale zbirno poročilo, tudi glede trenutnega stanja in s priporočili.

Pričakovani rezultati projekta:

- poročila o oceni po končani misiji, v katerih bodo povzete ugotovitve glede nacionalnih evidenc in/ali stanja fizičnega varovanja v objektih,
- oblikovanje ukrepov za fizično varovanje v objektih, v katerih se uporabljajo ali skladiščijo visokoaktivni viri,
- oprema za podporo regulativnim organom pri izvajanju nacionalnih inšpekcijskih pregledov objektov v zvezi z varnostjo in varovanjem.

3.4 Razvoj človeških virov

Namen projekta:

Okrepitev zmogljivosti držav za preprečevanje, odkrivanje, odzivanje ter zaščito ljudi, premoženja, okolja in družbe pred kaznivimi ali namernimi nepooblaščenimi dejanji, ki vključujejo jedrski ali drug radioaktivni material, ki ni pod upravnim nadzorom, tudi prek regionalnih prizadevanj za razvoj človeških virov in krepitev zmogljivosti, kadar je to mogoče.

Opis projekta:

- ob ustreznem upoštevanju podobnih dosedanjih prizadevanj in za zagotovitev njihovega nadaljevanja izvajanja programov za strokovno izpopolnjevanje članov akademskega osebja z univerz, ki nameravajo izvajati podiplomske študijske programe s področja jedrske varnosti, da bi članom akademskega osebja omogočili poučevanje o kulturi jedrske varnosti v njihovih ustanovah,
- izboljšanje ponudbe usposabljanja o kulturi jedrske varnosti za različne skupine strokovnjakov prek centrov za usposabljanje in podporo jedrski varnosti ali centrov odličnosti EU na področju kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih snovi v zadevni regiji,
- nabava posebne opreme za namene izobraževanja in usposabljanja, kot je pravo orodje za odkrivanje, ki ga uporabljajo uradniki na kraju samem, da se jo bodo študenti ali pripravniki naučili uporabljati in jo bodo obvladali.

Pričakovani rezultati projekta:

- vsaj 15 članov akademskega osebja, usposobljenih pri posameznem programu za strokovno izpopolnjevanje s področja, ki bo določeno naknadno (oblikovan bo seznam usposobljenih članov akademskega osebja),
- vsaj dva programa usposabljanja se izvedeta prek centrov za usposabljanje in podporo jedrski varnosti v regiji (oblikovan bo seznam usposabljanj in usposobljenih uradnikov),
- v okviru programov za strokovno izpopolnjevanje in na usposabljanjih dati na voljo gradivo za poučevanje in usposabljanje (gradivo bodo pregledali tudi predstavniki Unije).

3.5 Usmeritev na Latinsko Ameriko

Poudarek na podpori špansko govorečim državam v Latinski Ameriki. Cilj je prevesti čim več zadevnih dokumentov v španščino, da bodo lahko zadevne države bolje izkoristile rezultate dejavnosti.

3.5.1 Program izobraževanja

Mednarodna/regionalna šola za jedrsko varnost

Dvotedensko usposabljanje bo namenjeno strokovnjakom iz držav v razvoju, po možnosti z eno- do triletnimi izkušnjami, ki so zaposleni v ustrezni instituciji v svoji domovini in so odgovorni za nekatere vidike jedrske varnosti. Kandidati naj bi imeli poseben poklicni interes, povezan s poznavanjem jedrske varnosti, njihovo akademsko ozadje pa je lahko različno. K prijavi so posebej pozvani kandidati z znanstveno ali tehnično izobrazbo v povezavi z jedrsko varnostjo, na primer s področja jedrske fizike, jedrske tehnologije ali političnih ved in/ali sorodnih področij.

To dejavnost bo predvidoma gostila Španija, izvedena pa bo v španskem in angleškem jeziku. Namenjena bo državam Latinske in Srednje Amerike. Učni načrt bo temeljil na tistem, ki ga uporabljajo v šolah v okviru Mednarodnega centra za teoretsko fiziko ob podpori italijanske vlade.

Regionalna šola za jedrsko varnost na Kubi

Vsebina in gradivo, navedena v točki 3.5.1, bosta podlaga za regionalno šolo za jedrsko varnost na Kubi. Njene dejavnosti bodo izvedene v povezavi s centrom za podporo jedrski varnosti, ki se ustanavlja na Kubi. Ta šola je namenjena uporabi na regionalni ravni in razvoju izobraževanja v Latinski Ameriki na področju jedrske varnosti.

Pričakovani rezultati projekta:

- izboljšati razumevanje načel jedrske varnosti v regiji.

3.5.2 Nadaljnje spremljanje jedrske varnosti materialov, ki niso pod upravnim nadzorom, na podlagi prejšnjih skupnih ukrepov in sklepov

Namen projekta:

- zagotoviti trajnost dejavnosti, začeti v okviru prejšnjih skupnih ukrepov in sklepov, ter nadalje krepiti jedrsko varnost v državah Latinske in Srednje Amerike.

Opis projekta:

Na IAEA je bilo naslovljenih več prošenj za pomoč v Latinski in Srednji Ameriki; z izvedbo te pomoči bi zagotovili trajnost dejavnosti, začeti v okviru prejšnjih skupnih ukrepov in sklepov. Prošnje so opredeljene v integriranih načrtih v podporo jedrski varnosti in zajemajo strokovne misije, zlasti v bolnišnicah, terenske vaje, nacionalne/regionalne/mednarodne programe usposabljanja in nabavo nekaj kosov opreme za odkrivanje v Argentini in na Kubi.

Pričakovani rezultati projekta:

- izvajanje dejavnosti v opredeljenih državah.

3.6 Jedrska varnost materialov, ki niso pod upravnim nadzorom, v državah sosledstva EU

Namen projekta:

- izvesti strokovne misije, terenske vaje, nacionalne/regionalne/mednarodne tečaje usposabljanja in nabavo nekaj kosov opreme za odkrivanje v Azerbajdžanu, Jordaniji, Libanonu, Maroku in Ukrajini ter drugih državah sosledstva EU.

Projekt 4:

Krepitev ozavešanja o računalniški varnosti

Oddelek IAEA za jedrsko varnost izvaja povezan sklop dejavnosti za pomoč državam pri vzpostavljanju in izboljševanju računalniške varnosti znotraj nacionalnih režimov jedrske varnosti. Ta projekt bo v podporo programu dejavnosti, ki jih IAEA izvaja v pomoč državam pri izboljševanju računalniške varnosti v okviru njihovih režimov jedrske varnosti.

Namen projekta:

- IAEA si prizadeva za večjo ozaveščenost in usmerjanje držav, da bi izboljšale zmogljivosti za preprečevanje raznovrstnih dogodkov na področju jedrske varnosti in odzivanje nanje. Podpora je usmerjena na preprečevanje in odkrivanje incidentov na področju informacijske varnosti, ki bi lahko neposredno ali posredno negativno vplivali na jedrsko varnost in varovanje, ter odzivanje nanje.

Opis projekta:

- zagotoviti pomoč pri mednarodnem in regionalnem usposabljanju in izobraževanju za večjo ozaveščenost o računalniški varnosti ter razvoj zmogljivosti,
- zagotoviti podporo pri razvoju nacionalnih zmogljivosti na področju informacijske in računalniške varnosti za režime jedrske varnosti,
- organizirati in omogočiti srečanja in forume strokovnjakov za lažjo izmenjavo informacij in razpravo o aktualnih temah s področja računalniške varnosti,
- zagotoviti podporo za mednarodno konferenco/simpozij IAEA o računalniški varnosti v jedrskem svetu leta 2019 (sedež IAEA).

Pričakovani rezultati projekta:

- večja ozaveščenost o potrebah na področju računalniške varnosti, pomembnih za jedrsko varnost, in oblikovanje podpornega gradiva/dejavnosti za spodbujanje razvoja in izboljšav programa za računalniško varnost,
- izboljšanje nacionalnih zmogljivosti za izvajanje in vzdrževanje računalniške varnosti kot sestavnega dela režima jedrske varnosti,

- poznavanje in uporaba smernic NSNS in podpornih dejavnosti za pomoč pri krečitvi računalniške varnosti držav kot sestavnega dela njihovih režimov jedrske varnosti,
- globalna/regionalna izmenjava informacij o pridobljenih izkušnjah in dobrih praksah v zvezi z izvajanjem računalniške varnosti znotraj režima jedrske varnosti,
- boljše sodelovanje z in med industrijskimi partnerji pri razvoju tehnologij in storitev, ki zagotavljajo višjo stopnjo odpornosti in odzivanja na kibernetne napade,
- nacionalne strukture usposabljanja za krepitev zmogljivosti na področju računalniške varnosti znotraj režima jedrske varnosti, na primer s pomočjo centrom za podporo jedrske varnosti pri oblikovanju učnih načrtov s področja računalniške varnosti,
- poenostavitev centralizirane izmenjave informacij v podporo izmenjavi informacij o računalniški varnosti, pomembnih za deležnike na področju jedrske varnosti,
- izvedba mednarodne konference/simpozija IAEA o računalniški varnosti v jedrskem svetu.

Projekt 5:

Varnost jedrskih materialov in jedrskih objektov

IAEA bo še naprej prispevala k izboljševanju globalne in nacionalne jedrske varnosti prek dejavnosti, s katerimi bi države na njihovo zahtevo podprla pri prizadevanjih za zmanjšanje tveganja, da bi se jedrski ali drugi radioaktivni materiali, ki se uporabljajo, skladiščijo in/ali prevažajo, lahko uporabili za zlonamerna dejanja. Nacionalne sisteme jedrske varnosti je treba podpreti z zagotovitvijo varnostnih posodobitev za jedrske objekte ali radioaktivne vire in sistematičnega nacionalnega usposabljanja, poleg tega pa je treba zagotoviti specifično tehnično podporo, potrebno za učinkovito uporabo in vzdrževanje sistemov za fizično varovanje in drugih tehničnih sistemov za jedrsko varnost.

Namen projekta:

- okrepitev prve obrambne linije države v obliki varnosti jedrskih materialov in jedrskih objektov.

Opis projekta:

- nadgrajevanje fizičnega varovanja enega objekta, da se zagotovi njegova skladnost s priporočili iz INFCIRC/225/Rev.5,
- ovrednotenje sistemov fizičnega varovanja v jedrskih objektih na podlagi prošenj držav članic.

Pričakovani rezultati projekta:

- zavarovani jedrski materiali in objekti: pomagati državi pri trajnem ohranjanju zagotovljene opreme po njeni namestitvi,
- priprava ocene učinka glede dodane vrednosti in koristnosti sredstev Unije.

Projekt 6:

Misije Mednarodne svetovalne službe za fizično varovanje (IPPAS)

Program IPPAS, uveden leta 1995, je eden temeljnih elementov v prizadevanjih IAEA za pomoč državam članicam pri vzpostavljanju in ohranjanju učinkovitega sistema fizičnega varovanja za zaščito pred nedovoljenim odvzemom jedrskega materiala ter sabotazo jedrskih objektov in materiala. IPPAS zagotavlja strokovno svetovanje glede izvajanja zadevnih mednarodnih instrumentov, zlasti spremenjene konvencije o fizičnem varovanju jedrskega materiala, in izvajanja smernic iz Zbirke IAEA o jedrski varnosti, zlasti temeljnih načel in priporočil.

Namen projekta:

- pomoč državam pri pretvorbi določb mednarodnih instrumentov na področju jedrske varnosti in smernic IAEA v regulativne zahteve za zasnovo in delovanje sistemov fizičnega varovanja,
- za državne organe in objekte prispevati nove koncepte ter opredeliti in obravnavati dobre prakse fizičnega varovanja, ki bi lahko pripomogle k izboljšanju jedrske varnosti.

Opis projekta:

- izvajanje in dokončanje misije IPPAS v šestih državah,
- na podlagi prošenj, ki jih je IAEA že prejela, izvajanje misije v: Belorusiji, Demokratični republiki Kongo, Jamajki, Libanonu, Madagaskarju in Vietnamu.

Pričakovani rezultati projekta:

- izboljšanje in ohranjanje jedrske varnosti v ciljnih državah,
- oblikovanje končnega poročila misij za države z opisom dejavnosti nadaljnjega spremljanja, vključenih v končna poročila.

Projekt 7:

Vračanje virov v državo izvora

Za varnost radioaktivnih virov bi bilo treba poskrbeti v vseh fazah življenjskega cikla, tudi ko se viri ne uporabljajo več. Države bodo pozvane k oblikovanju nacionalnih strategij za ravnanje z viri, ki se ne uporabljajo več, kar vključuje eno ali več od naslednjih možnosti ravnanja: vrnitev v državo izvora ali dobavitelja, nacionalno varovano skladiščenje pred dokončno odstranitvijo ali izvoz za recikliranje/ponovno uporabo oziroma varovano skladiščenje.

Nameni projekta:

- državam še naprej zagotavljati podporo IAEA pri krepitvi nacionalnih zmogljivosti za jedrsko varnost za zaščito ljudi, premoženja in okolja pred dogodki, povezanimi z jedrsko varnostjo, ki vključujejo jedrske ali druge radioaktivne materiale, ki niso pod upravnim nadzorom. To bo vključevalo razvoj nacionalnih zmogljivosti za ravnanje z viri, ki se ne uporabljajo več; iskanje virov neznanega izvora in po potrebi njihovo vrnitev ali izvoz za recikliranje. Odvisno od nujnosti za določene vire, odkrite pri dejavnostih, povezanih z vzpostavitvijo nacionalnih evidenc, ki se izvajajo v okviru projekta 3, bodo nekateri visokoaktivni viri vrnjeni v državo izvora z uporabo tega financiranja,
- v izbranih državah odkriti in identificirati radioaktivne vire v okoliščinah, ki narekujejo kondicioniranje virov ter njihov prenos v varno in varovano hrambo ali vrnitev v državo izvora ali dobavitelja.

Opis projekta:

- odvisno od nujnosti za določene vire, ki jih je treba vrniti, odkrite pri vzpostavljanju evidenc, ki se izvaja v okviru projekta 3, bodo nekateri identificirani viri vrnjeni v državo izvora,
- države prejemnice bo določila Unija na podlagi predloga IAEA.

Pričakovani rezultati projekta:

- konsolidacija in kondicioniranje virov,
- vrnitev dveh identificiranih virov v državo izvora ali izvoz za recikliranje ali ponovno uporabo.

Za izbor virov, ki jih je treba vrniti, bodo uporabljena naslednja merila: visokoaktivni vir (kategorija 1 ali 2); evropski izvor; v zadevni fazi ni na voljo sredstev za vrnitev; vrnitev posameznega vira, kar pomeni, da ne spada v večjo evidenco in bi vrnitev posameznega vira pomenila znatno zmanjšanje tveganja.

Projekt 8:

Nadaljnje ukrepanje za projekte od cikla IV do cikla VI

8.1 Notranja grožnja, evidentiranje in nadzor jedrskega materiala

Namen projekta:

- predlagano je nadaljevanje dejavnosti, opravljenih v prejšnjih skupnih ukrepih in sklepih ter v zadnjem sporazumu o prispevkih v skladu s Sklepom 2013/517/SZVP o naslednjih dveh točkah: preventivni in zaščitni ukrepi pred notranjimi grožnjami ter evidentiranje in nadzor jedrskega materiala.

Opis projekta:

- zagotavljanje osnovnega znanja glede konceptov, metodologij in tehnologije, ki so v skladu z zavezujočimi in nezavezujočimi instrumenti v zvezi z jedrsko varnostjo; dokazovanje elementov učinkovitega nacionalnega sistema evidentiranja in nadzora jedrskega materiala v jedrskih objektih za povečanje zmogljivosti držav članic za odkrivanje nedovoljene uporabe ali odstranitve jedrskega materiala in seznanjanje držav članic z notranjo grožnjo ter opredelitev preventivnih in zaščitnih ukrepov za preprečevanje notranje grožnje.

Pričakovani rezultati projekta:

- usposabljanje koristi državam članicam, saj zagotavlja dobre prakse, ki izhajajo iz smernic in pridobljenih izkušenj od strokovnjakov, ki pomagajo državam članicam pri izpolnjevanju potreb in ciljev na področju jedrske varnosti v objektih,
- evidentiranje in nadzor jedrskega materiala: Cilj usposabljanja je zagotoviti ozaveščenost o potrebi po nacionalnem sistemu evidentiranja in nadzora jedrskega materiala v jedrskih objektih, ki bo učinkovit pri odkrivanju nedovoljene odstranitve jedrskega materiala, zlasti s strani nedržavnih akterjev. Na usposabljanju se bodo elementi nacionalnega programa evidentiranja in nadzora jedrskega materiala primerjali in vzporejali z zaščitnimi ukrepi IAEA,
- notranje: cilj usposabljanja je seznaniti udeležence z ukrepi jedrske varnosti, ki obravnavajo notranje grožnje, vključno z nedovoljenim odvzemom jedrskega materiala (krajo), sabotžo in kibernetko varnostjo objektov, ki vsebujejo jedrski material,
- smernice iz Zbirke o atomski varnosti koristijo državam članicam, s tem da zagotavljajo obsežne napotke o izpolnjevanju ciljev učinkovitih režimov jedrske varnosti,
- evidentiranje in nadzor jedrskega materiala: dokumenta 25-G in NST-33 iz Zbirke o jedrski varnosti koristita državam članicam, s tem da zagotavljata usmeritve o vidikih izvajanja evidentiranja in nadzora jedrskega materiala, vključno z upravljanjem sistema evidentiranja in nadzora jedrskega materiala, uporabo evidenc, popisom fizičnega inventarja, meritvami in nadzorom kakovosti meritev, nadzorom jedrskega materiala, gibanjem jedrskega materiala, odkrivanjem, preiskovanjem in reševanjem nepravilnosti na področju evidentiranja in nadzora jedrskega materiala ter ocenjevanjem in preskušanjem učinkovitosti sistema evidentiranja in nadzora jedrskega materiala,
- notranje: dokument 8 iz Zbirke o jedrski varnosti koristi državam članicam z zagotavljanjem usmeritev za preventivne in zaščitne ukrepe pred notranjimi grožnjami v zvezi z nedovoljenim odvzemom jedrskega materiala ter sabotžo jedrskega materiala in objektov, sklicuje pa se tudi na priporočila iz dokumenta 13 iz Zbirke o jedrski varnosti. Dokument 8 iz Zbirke o jedrski varnosti določa splošne smernice v zvezi z notranjimi grožnjami, ki temeljijo na razumevanju stopenjskega pristopa, ki opredeljuje notranjo grožnjo in načine za kategorizacijo oseb z dostopom do notranjih informacij, opredelitev ciljev in sistemov objektov, ki jih je treba zaščititi pred zlonamernimi dejanji, ter uporabo in ocenjevanje preventivnih in zaščitnih ukrepov na ravni objektov za odpravljanje notranjih groženj.

8.2 Razvoj varnosti in varovanja prevoza

Namen projekta:

IAEA razvija celovite smernice v okviru Zbirke o jedrski varnosti, da bi državam pomagala pri izpolnjevanju njihovih obveznosti iz mednarodnega pravnega okvira za jedrsko varnost. Potrebne so dodatne smernice za obravnavo varnosti jedrskega in drugega radioaktivnega materiala med prevozom.

Opis projekta:

- z dejavnostmi za pomoč državam za izboljšanje varnosti prevoza se regulatorjem in drugim pristojnim organom nalagata odgovornost in vloga pri varovanju radioaktivnega materiala med prevozom. Trenutno se usposabljanje in smernice o varnosti in varovanju državam članicam v veliki meri zagotavljajo ločeno, čeprav je v številnih državah članicah občinstvo enako. IAEA meni, da bi lahko s krepitvijo obstoječih regionalnih varnostnih omrežij izvajali skupne programe usposabljanja z usmerjanjem na varnost materiala, pri čemer bi obravnavali povezave z varnostjo in varnim prevozom.

Pričakovani rezultati projekta:

- priprava priročnika za varovanje in varnost radioaktivnih virov med prevozom. Ta priročnik bi lahko služil tudi kot orodje za osebe na področju varnosti in varovanja za boljše razumevanje tega, kaj počnejo drugi, kar bi končno omogočilo močnejšo in učinkovitejšo kulturo varovanja in varnosti,
- vzpostavitev enega mednarodnega tečaja usposabljanja, enega regionalnega tečaja usposabljanja in dveh nacionalnih tečajev usposabljanja prek regionalnih omrežij za ozaveščanje o potrebi po varnosti med prevozom radioaktivnega materiala in zagotovitev udeležencem potrebnega znanja za oblikovanje in izvajanje nacionalnih zahtev na področju varnosti med prevozom.

8.3 Jedrska forenzika

Namen projekta:

- na mednarodnih konferencah o napredku v jedrski forenziki je bilo poudarjeno, da je treba uporabljati regionalne pristope k jedrski forenziki, da bi se odrazile skupne zahteve držav članic in obstoječe zmogljivosti pri razvoju jedrske forenzične zmogljivosti za zadovoljevanje njihovih potreb v okviru jedrske varnostne infrastrukture. Zabeležen je bil znaten interes iz afriških držav članic kot del oblikovanja in pregleda integriranega načrta v podporo jedrski varnosti, da se vključi jedrska forenzika kot del odziva na dogodek na področju jedrske varnosti. Ta interes krepi hitra rast v Afriki, ki je odvisna od preprostega dostopa do jedrskega in drugega radioaktivnega materiala v industriji, medicini in raziskavah, vendar ga hromijo resne varnostne grožnje, ki vključujejo teroriste, ki so izvedli napade v severni in podsaharski Afriki.

Opis projekta:

- IAEA si bo usklajeno prizadevala za obravnavo potreb držav članic s pomočjo inovacij, tako da bi vključili smernice k laboratorijskim metodam. IAEA je kot pilotni projekt vzpostavila nov praktičen uvod k usposabljanju iz jedrske forenzike, ki se izvaja v laboratorijih za jedrsko forenziko. Projekt bo vključeval ITC za strokovnjake in dolgoročno bivanje znanstvenika v vodilnem laboratoriju za jedrsko forenziko pod mentorstvom gostitelja in IAEA.

Pričakovani rezultati projekta:

- pomemben sestavni del pomoči na področju jedrske forenzike severni Afriki je razvoj človeških virov, npr. izvedencev s tega področja. Teme in priložnosti za prihodnje sodelovanje in razvoj na področju jedrske forenzike (npr. raziskave, kazenski pregon, analitične zmogljivosti, pridobivanje urana in varnost radioaktivnih virov) v celotni regiji bodo še določene. Na njihovi podlagi bodo opredeljene dejavnosti v zvezi z jedrsko forenziko v severni Afriki. Sestanki bodo potekali v angleščini in francoščini, vsa dokumentacija pa bo prevedena v francoščino, da bi države upravičenke v večji meri prevzele odgovornost.

Morebitne države upravičenke: vse severnoafriške države članice in države sosedstva EU.

8.4 Vzpostavitev učinkovitega nacionalnega okvira za odzivanje

Grožnja jedrskega terorizma je bila priznana kot pomembno vprašanje za vse države in tveganje, da bi bil jedrski material ali drug radioaktivni material lahko uporabljen pri kaznivem dejanju ali namernem nepooblaščenem dejanju, pomeni resno grožnjo za nacionalno in regionalno varnost, kar ima lahko resne posledice za ljudi, lastnino in okolje.

Morebitne posledice kaznivega ali namernega nepooblaščenega dejanja z jedrskim in drugim radioaktivnim materialom zunaj regulativnega nadzora so odvisne od količine, oblike, sestave in dejavnosti materiala. Taka dejanja bi lahko privedla do resnih zdravstvenih, socialnih, psiholoških in gospodarskih učinkov, škode na lastnini ter političnih in okoljskih posledic. Redno se na primer odvijajo večji javni dogodki z mednarodnim statusom. Zaradi njihove prepoznavnosti, ki je posledica nenehne medijske pokritosti, je splošno priznано, da obstaja znatna nevarnost terorističnega napada na pomemben politični ali gospodarski vrh ali večji športni dogodek.

Jedrski in drug radioaktivni material se vsakodnevno prevaža, bodisi pooblaščen in v skladu z nacionalnimi in mednarodnimi predpisi za prevoz bodisi nepooblaščen, ali pa z njim ravna tisti, ki se želijo izogniti odkritju. Učinkoviti nadzorni ukrepi na področju jedrske varnosti pomagajo zagotoviti, da se izvajajo le zakoniti premiki ter da so realistični in učinkoviti postopki uporabljeni za preprečevanje in zaznavanje dogodkov ter hitro odzivanje nanje.

Vsaka država je odgovorna za to, da je pripravljena na preprečevanje in zaznavanje dogodkov na področju jedrske varnosti ter odzivanje nanje, vključno s tistimi, ki lahko pomenijo radiološki izredni dogodek.

Namen projekta:

- da bi ohranili in okrepili zmogljivosti držav članic za odzivanje na kazniva ali namerna nepooblaščená dejanja, ki vključujejo jedrski ali drug radioaktivni material, IAEA zagotavlja pomoč s poudarkom na vzpostavitvi učinkovitega nacionalnega okvira za odzivanje. V zvezi s tem si IAEA prizadeva pomagati državam članicam pri odkrivanju jedrskega ali drugega radioaktivnega materiala, ki ni pod regulativnim nadzorom, in pri odzivanju na dogodke na področju jedrske varnosti z izvajanjem svetovalnih in ocenjevalnih misij, izvajanjem usposabljanja na področju človeških virov ter zagotavljanjem pomoči pri spoštovanju mednarodnih pravnih instrumentov in/ali krepitvi ustreznih nacionalnih zakonodaj, pa tudi z razvijanjem in dajanjem mednarodno sprejetih smernic na razpolago državam.

Opis projekta:

- pomagati državam, da vzpostavijo in vzdržujejo učinkovito nacionalno infrastrukturo za odzivanje z načrtovanjem, usklajevanjem, izvajanjem in spremljanjem rezultatov naslednjih dejavnosti:
 - napotitev svetovalnih/storitvenih misij v države za opredelitev in priporočanje krepitev okvira za odzivanje na področju jedrske varnosti,
 - zagotavljanje tehnične podpore državam za vzpostavitev učinkovitih zmogljivosti za ukrepe za odzivanje na področju jedrske varnosti, vključno z radiološko obravnavo kraja kaznivega dejanja in večjimi javnimi dogodki,
 - pomoč pri krepitevi zmogljivosti, vključno z izvedbo usposabljanja, delavnic, vaj in seminarjev o ukrepih za odzivanje na področju jedrske varnosti.

Pričakovani rezultati projekta:

- pričakuje se, da bodo države, ki sodelujejo v tem programu, okrepile nacionalne zmogljivosti za odzivanje na kazniva ali namerna nepooblaščenca dejanja, ki vključujejo jedrski ali drug radioaktivni material, z zagotavljanjem zmogljivosti, da hitro ocenijo in razvrstijo dogodek na podlagi dejavnikov, kot so grožnja, morebitne posledice za ljudi in okoljske posledice, gospodarski učinek ter vrsta zadevnega jedrskega ali drugega radioaktivnega materiala.

8.5 Odkrivanje

Namen projekta:

- te dejavnosti so nadaljevanje tistih, ki se izvajajo na področju odkrivanja prek prejšnjih skupnih ukrepov in sklepa ter zadnjega sporazuma o prispevkih. Eden od potrebnih elementov, ki podpirajo vzpostavitev učinkovite ureditve na področju jedrske varnosti, je oblikovanje nacionalne strategije za odkrivanje. Učinkovita struktura za odkrivanje na področju jedrske varnosti temelji na nacionalni strategiji za odkrivanje ter nacionalnem pravnem in regulativnem okviru za jedrsko varnost, podpira pa jo dobro delujoč sistem kazenskega pregona.

Opis projekta:

- IAEA se usmerja na oblikovanje in razvoj strukture za odkrivanje ter načrtuje šest strokovnih misij in zagotavljanje instrumentov za odkrivanje.

Pričakovani rezultati projekta:

- donacija opreme za odkrivanje v skladu s strategijo za odkrivanje.

II. POROČANJE IN OCENA

IAEA bo VP in Komisiji predložila dve letni poročili ter končno finančno in opisno poročilo o izvajanju projektov, poleg tega pa tudi tri neuradna polletna poročila o napredku. IAEA bo izdelala posebna neuradna poročila o zadevnih vprašanjih, po potrebi na zahtevo Komisije.

V končnem finančnem in opisnem poročilu bo pregledano podrobno izvajanje vseh projektov, vsebovalo pa bo tudi:

- celovito testno poročilo o orodju za usposabljanje iz projekta pod točko 2.2 poglavja I, ki se vključi v končno poročilo,
- poročilo o trenutnem stanju in priporočila za pravni in regulativni okvir zadevne države v okviru projekta 3, in sicer v skladu z zaupnostjo, ki jo zahteva država upravičenka,
- dosežki v projektu pod točko 3.2 poglavja I.

Izvod poročil se pošlje delegaciji Unije na Dunaju.

III. SODELOVANJE BREZPLAČNIH STROKOVNJAKOV IZ DRŽAV ČLANIC EU

Za uspešno izvajanje tega sklepa je potrebno dejavno sodelovanje strokovnjakov iz držav članic Unije. IAEA bo te strokovnjake vključila v projekte. IAEA bo pripravila predloge glede stroškov za financiranje osebja iz prispevkov Unije na podlagi analize potreb, ko bo dogovorjen seznam upravičencev. To osebje se zaposli v skladu s pravili IAEA.

IV. TRAJANJE

Izvajanje projektov naj bi v celoti trajalo 36 mesecev.

V. UPRAVIČENKE

Države upravičenke različnih projektov bodo izbrane z naslednjih seznamov.

Če se države odločijo, da ne morejo sprejeti pomoči, bo IAEA Delovni skupini za neširjenje orožja predlagala nove prejemnike na podlagi potreb, opredeljenih v okviru integriranega načrta v podporo jedrski varnosti.

Upravičenke v okviru projekta 1 bodo: v Afriki: Alžirija, Egipt, Mavretanija, Niger, Maroko, Tunizija; v Aziji in v pacifiški regiji: Malezija, Pakistan in druge države – ki jih bo treba opredeliti ob podpori IAEA; v Latinski Ameriki in na Karibih: Argentina, Čile, Kolumbija, Kuba, Peru, Urugvaj in države sosledstva EU.

Upravičenke v okviru projekta 2 bodo Kuba, Indonezija, Jordanija, Libanon, Malezija in Vietnam.

Upravičenke v okviru projekta 3 bodo države sosledstva EU: Albanija, Alžirija, Armenija, Azerbajdžan, Belorusija, Bosna in Hercegovina, Egipt, Gruzija, Jordanija, Libanon, Libija, nekdanja jugoslovanska republika Makedonija, Mavretanija, Republika Moldavija, Črna gora, Maroko, Tunizija, Turčija in Ukrajina ter države Latinske in Srednje Amerike: Bolivija, Čile, Kolumbija, Kuba, Ekvador, Honduras, Panama, Paragvaj.

Upravičenke v okviru projekta 4 bodo severna Afrika, jugovzhodna Azija, Latinska Amerika, države/regije v začetnih fazah razvoja programov jedrske energije in zmogljivosti na področju raziskovalnih reaktorjev ter Vietnam, Egipt, Turčija, Tajska in druge države, ki jih bo treba še določiti pozneje.

Upravičenec v okviru projekta 5 bo Egipt.

Upravičenke v okviru projekta 6 bodo Belorusija, Demokratična republika Kongo, Jamajka, Libanon, Madagaskar in Vietnam.

Upravičenke v okviru projekta 7 bodo izbrane izmed naslednjih držav: Albanija, Bahrajn, Burkina Faso, nekdanja jugoslovanska republika Makedonija, Libanon in Madagaskar.

Upravičenke v okviru projekta 8 bodo Alžirija, Albanija, Bangladeš, Kuba, Gruzija, Kazahstan, Malezija, Maroko, Ukrajina, Vietnam ali druge države, ki jih bo treba še določiti pozneje ob podpori IAEA v okviru integriranega načrta v podporo jedrski varnosti, iz Afrike, Azije, Srednje in Latinske Amerike; posebne države gostiteljice: Nemčija, Avstrija.

VI. PREPOZNAVNOST EU

IAEA sprejme vse ustrezne ukrepe za objavo dejstva, da je dejavnost financirala Unija. Takšni ukrepi se bodo izvajali v skladu s priročnikom o komunikaciji in prepoznavnosti pri zunanjem delovanju EU, ki ga je pripravila in objavila Evropska komisija. IAEA bo tako zagotovila prepoznavnost prispevka Unije z ustreznim predstavljanjem in oglaševanjem, s čimer bo izpostavljena vloga Unije ter zagotovljena preglednost njenih ukrepov in ozaveščanje o razlogih za sklep, podpori Unije sklepu in rezultatih tovrstne podpore. Na gradivu, pripravljenem v okviru projekta, bo na vidnem mestu prikazana zastava Unije v skladu s smernicami Unije za ustrezno uporabo in prikaz zastave. IAEA bo po potrebi povabila predstavnike Unije in držav članic Unije na misije ali dogodke, povezane z izvajanjem tega sklepa.

VII. IZVAJALSKA AGENCIJA

Za tehnično izvajanje projektov bo pooblaščen IAEA. Projekte bodo neposredno izvajali osebje IAEA, strokovnjaki iz držav članic in pogodbeni izvajalci. Izvajanje projektov bo skladno z okvirnim finančnim in upravnim sporazumom ter sporazumom o financiranju, ki ga bosta sklenili Evropska komisija in IAEA.
